

Hawkesworth, vertaling van 'The Character of a Gamester defended'.

Hieronder volgt de Nederlandse vertaling uit *De Philantropie* van 9 maart 1757 van een artikel getiteld 'The Character of a Gamester defended'. Dit artikel is van de hand van John Hawkesworth (1719-1773). Het verscheen in *The Adventurer* van 13 februari 1753. *The Adventurer* (1752-1754) was een tweewekelijks nieuwsblad in Londen, opgericht door John Hawkesworth, met bijdragen van onder meer Samuel Johnson.

Het mede op Mandeville geïnspireerde artikel wordt niet door F.B. Kaye genoemd in zijn overzicht van 'References to Mandeville's Work' (Fable ii, ed. 1924, blz. 418 e.v.)

De Philantropie

Nº. 23.

Den 9 MAART 1757.

— *Damnosa senem juvat alea, ludit & bæres.*

JUVENALIS.

[*'If gaming does an aged sire entice,
Then my young master swiftly learns the vice,
And shakes, in hanging sleeves, the little box and dice'*

Dryden]

Myn Heer PHILANTHROPE,

IK kan niet nalaaten, vermits gy uw Hollandsche Leezers op alle geregten poogt te vergaften, UE. een discours van een Engelsch Speeler mede te deelen. Dezelve toont, onder een schynbaare lofspraak, het zwak van deeze Liefhebbery, die in het naburig Engeland een Landgebrek, of een Nationaal misbruik, geworden is.

Onze Landsluiden zullen 'er nog al vry wat tot hunne leering uit trekken kunnen. Ik ben

U E. D. W. Dienaar *N. N.*

Zommige Wysgeeren hebben aangemerkt, dat 'er in de menschelyke Natuur een zekere Kwaadaardigheid heerscht, die ieder aanhitst, om iemand, die reeds aan 't zinken is, nog dieper te drukken. Een SPEELDER van *Professie* is een man, op wien de *Artillery* der Wetten reeds van overlang met al haar geschut gemikt heeft. Men heeft hem het oeffenen van zyn Handwerk ten uitersten moeilyk gemaakt; en het Gereedschap, daar hy zyn Ambagt mee voortzetten moet, overal vernield, daar men 't maar in handen krygen kon. Schouts, Dienders, Wagts, zitten hem geduurig op de hielen; hy heeft meer dan eens in de gevankenis moeten kwynen, of raspen in Tugthuizen. Onder den drukkenden last van zoo veel wederwaardigheden zugtende, ziet men hem egter nog niet eens met een oog van medelyden aan; men haat en veragt hem. Aller monden zyn open, om tegen hem te schreeuwen. De Koopman en Ambagtsman vervloeken hem, geestige Kwanten dryven den spot met hem, en 't Gepeupel jouwt hem uit. Het lust my, ter verdediging van dit zoo onwaardig gehoond *character*, 't welk ik lange jaaren gedraagen heb, en 't welk ik my nu, nog op dees tyd, niet schaam te draagen, de Pen op te vatten, en als

deszelfs Voorvegter, de weereld onder de oogen te treden.

Een SPEELDER, is vooreerst, een welleevend man, een man van aanzien; en laaten Bedelaars en Burgerluidjes met het hem schimpen zoo lang ze willen; de beschaafde weereld is en blyft nog in zyn Belang, en hy heeft zyn Vrinden nog ten Hove, van den grysgehairden Generaal af, tot den baardeloozen Hofjonker toe. Een eenige Ondeugd rekent men nu maar dat 'er is, die een welleevend man niet betaamt, en hem tot schande zou kunnen strekken: en zoo groot is de Boosaardigheid van onze vyanden, dat men, door ons de blaam van die zelfde eenige Ondeugd op den hals te werpen, getragt heeft ons zwart te maaken, en zig niet ontzien heeft te zeggen, dat de *Geldzugt* onze overheerschende Hartstogt was.

Maar met wat regt, kan men iemand *Geldzugtig* noemen, die alles, wat hy bezit, aan de Kans van een Spel waagt? Die onmiddelyk. Al wat hy het eene oogenblik gewonnen heeft, in 't andere weer onder de menschen brengt, met een milddaadigheid, die zommigen met den naam van Verkwisting gebrandmerkt hebben. Kan *Geldzugt* het beginzel zyn, 't welk een man tot het Spel dryft, die, schoon hy mogelyk tweemaal honderd duizend guldens bezit, gaat zitten speelen met iemand, dienh y weet, dat alles, wat hy in de weereld heeft, in zyn zak by zig draagt, en misschien geen honderd guldens in de weereld heeft? Dewyl het handtastelyk blykt, dat het de *Geldzugt* niet is, die den eenen van twee zulke Speelders bezielt, kan men ook met geen grond beweeren, dat 'er de ander door beheerscht wordt: ja die beschuldiging van *Geldzugt* is inderdaad zoo belachelyk en ongegrond, dat ik my schaamen moet, ondernomen te hebben om ze te wederleggen.

Met merkelyk grooter regt zou men deze zelfde beschuldiging op den Koophandel kunnen te rug kaatsen; op wien, indien men men denzelven tégen het Spel in de schaal legt, vry wat meer zou te zeggen vallen. De Koophandel heeft daarenboven al die overtolligheden ingevoerd, die het menschelyk Geslagt verdorven en ontzenuwd hebben. De Koophandel heeft zelfs twee regtsdraads tegen elkander strydende onheilen veroorzaakt. Overdaad heeft dezelve zig in allerhande Weelde en Luiheid leeren mesten, en de Naarstigheid zig door onophoudelyken arbeid afslooven: maar het Spel kan men niets diergelyks te last leggen.

De Koophandel, 't is waar, doet het geld *rouleeren*; maar dat zelfde einde kan op een veel gevoeglyker en voordeeliger wys bereikt worden, door middel van het Spel. Stelt men, by wyze van zwaarigheid, de vraag voor, hoe menschen, die zig met deze aangename oeffening, welke den omloop van 't Geld zoo kragtdaadig bevordert, bezig houden, van de Behoeften en Noodwendigheden des Leevens voorzien zullen worden, als de Koophandel te niet raakt? zoo antwoord ik, dat, naar 't Denkbeeld, 't welk 'er ons de Deugd van geeft, en een Speelder daar van heeft, de Natuur haast te vreden is, en die Noodwendigheden des Leevens maar zeer weinig in getal zyn. Een Schaapenvagt, een houten Loots, en een Spel Kaarten of Steenen, zouden een Speelder genoegzaame kleding en huisvesting, en overvloedige tydskorting, verschaffen kunnen; en als hy daar maar van voorzien was, zou hy al zoo vergenoegd en gelukkig leeven, als hy nu leeft: want alle andere vermaaken moeten hem ten eenemaal laf en smaakeloos voorkomen, en hy kan zig zelf niet eens verbeelden, hoe het mogelyk is, dat iemand in iets anders, dan in 't speelen, eenig genoegen kan hebben.

Ging dan het Spel algemeen in zwang, en bevytigde men zig, om stryd, op 't zelve, als op iets, 't welk alle Bezigheden teffens en Vermaaken des Leevens in zig

begreep, dan zou niet alleen de een ryk en de ander arm kunnen worden; maar ook een en de zelfde persoon beurtlings alle mogelyke Wifelvalligheden van Voor- en Tegenspoed kunnen beproeven, terwyl hy op den grond in den zonneshyn op de zelfde plaats bleef zitten, zonder dat hy zig met een handwerk behoefde af te slooven, of voor een Smisse dood te zweeten, of zonder dat hy zyn hoofd met al dat schryven en rekenen zou behoeven te breeken, of zyn leeven waagen op lange en gevaarlyke reizen.

Vraagt men verder, indien 's menschen Leeven tot dien staat van oorspronkelyke Eenvoudigheid was te rug gebragt, wat voordeel 'er dan steeken zou in Rykdom? Hetzelfde, mag ik met regt antwoorden, het zelfde voordeel, dat 'er nu in steekt voor zulken, die meer bezitten dan ze verteeren, die inwendige overtuiging, die bewustheid, dat ze ryk zyn: en ondertusschen zouden edeler zielen, die verhevener Gelukzaligheid smaaken kunnen, indien 't geluk hen meê liep, het verrukkelyk vermaak genieten van 't Spel te winnen, zonder van 't Geld, als Geld, eenig werk te maaken, of te denken, dat het ergens anders goed voor was, dan om In te zetten, en 'er om te fpeelen.

Maar zulke gelukkige tyden, moet ik bekennen, zyn enkele harsenschimmen, en die wy nooit zullen beleeven; en daarom keer ik, al zugtends, weder tot myn Onderwerp, om myn Ambagt van nog andere Lastersmetten, die even vasfch zyn als kwaadaardig, te zuiveren.

Men heeft ons verweeten, dat wy, in onze Gezelschappen en onderlinge byeenkomstlen, wederzyds elkanders geluk en welzyn niet op 't oog hebben noch bevorderen; en dat de eene Speelder niet gelukkig kan zyn, zonder dat de andere ongelukkig is, en 't verdriet van den verliezer altyd gepaard gaat met het vermaak van den winner. Maar dit is enkele vittery, welke nergens anders uit ontstaat, dan uit de vooroordeelen van 't gemeene volk. Ik bidde u, als ik maar gelukkig ben, wat kan 't my tog scheelen, of een ander ongelukkig is of niet. Ieder mensch, men mag zeggen wat men wil, heeft alleen maar te zorgen voor zig zelve en zyn eigen belang: en hy zou, naar 't voorschrift van de gezuiverde Reden, een ander, wie 't ook was, vry den hals mogen afsnyden, als hy maar verzekerd kon zyn, dat hy 'er niet om gestraft zou worden, en 't voordeel de moeite waardig was. Zoo iemand van myne Landsluiden zoo bekrompen van ziel mogt zyn, dat hy nog eenige zwaarigheden over dit stuk hadt, en deeze Leer gaarne wat nader zag opgehelderd, wys ik hem naar de *Fabel der Byen* van den doorlugtigen *Mandeville*, en diergelyke stigtelyke Zedekundige Boeken meer.

Onder andere vyanden, die men opgemaakt heeft, om den Speelder, daar hy onder den last van zooveele vervolgingen zugt, op 't lyf te vallen, is ook Godsdienst of Bygeloof; want deeze twee woorden merk ik aan als uitdrukkingen, die eene en dezelfde zaak betekenen. Bygeloof dan beschuldigt ons, dat wy ons handwerk oeffenen op een Zondag; maar deeze Beschuldiging is zoo ongerymd zot, en draagt zoo veel kenmerken van domme onkunde, met kwaadaardigheid gemengd, dat ze in geen andere dan Bygeloovige Harssenen zou kunnen vallen. Want om niet te zeggen, dat een welleevend en beschaafd man onder geen verpligting ter weereld ligt, om den eenen dag hooger te agten en meer te vieren dan den anderen, durft men 't hem als een misdad verwyten, dat hy zig op iets, 't welk uit zyn eigen aard regtdraads strekt om de overdaad met wortel en tak uit te roeien, bevltygt op een Zondag. Zal men, in deeze verlichte Eeuw, de Deugd verwaarloozen, om zig enkel met Plegtigheden op te houden? Zal men yver voor 't welzyn van zyn Vaderland met den naam van Godloosheid brandmerken? In

alle andere verwytingen en lasteringen heb ik my bedaard en bezadigd kunnen houden, maar ik kan die Preveltaal van 't Bygeloof niet met geduld aanhooren.

Men legt ons egter nog een andere beschuldiging te last, maar die merk ik eer als een verwyt van Dwaasheid aan, dan wel van Godloosheid. Men zegt, dat wy de ysselykste Vloeken en Eeden uitbraaken; dat wy Wezens aanroepen, die wy zelye niet gelooven dat in 't gansche geschapen Heelal te vinden zyn; dat wy vervloekingen uitspreken, die we weten, dat nooit vervuld kunnen worden. 't Is waar, men heeft dat somtyds in onze vergaderingen zien gebeuren, doch 't geschiedt maar alleen van zulken, die nog Nieuwelingen in 't Ambagt zyn; want anders mag men onder de voordeelen, die 't Spel te weeg brengt, ook met regt die stille gelaatenheid, zulk een willelooze onderwerping aan 't bestier van 't Lot rekenen, dat ze den ongevoeligsten Wysgeer tot Eer zou kunnen strekken: of ten minsten een bedaarde en regt Philosophische bestendigheit van houding en gelaat, die alles, wat 'er in 't hart omgaat, volkomen verbergt voor de oogen van anderen.

Ik zal niet ontkennen, dat 'er, om zoo ver te vorderen, eenige beschaafdheden en een langduurige oeffening vereischt worden; maar egter heeft men 'er onder ons menig doorlugtig voorbeeld van gezien. Een zeer beschaafd en welleevend man, myn byzondere Vrind, die lange jaaren de Eer had van een uitmuntend Speelder te zyn, zig zonder geld ziende, vond goed, ter hertelling van zyn beurs, een Struikrooverij te begaan, op dat hy in staat mogt zyn om zyn kostwinning weder voort te zetten. Ongelukkig gebeurde het, dat hy gevat wierdt; en hoewel hy veel aanzienlyke Liederen, die ik nu niet noemen zal, te vrind hadt, hy wierdt van 't feit overtuigd, en veroordeeld om gehangen te worden. Het ongeluk vervolgde dien braaven Heer den ganschen tyd, dien hy zat, in de gevankenis: hy zag zig tot de noodzaakelykheit gebragt om over zyn Lyk, ten behoeve der *Chirurgyns*, schikking te maaken, en de penningen, die hy daar van trok, verloor hy nog aan een goed vrind, die hem den laatsten nagt, toen hy des anderen daags geregt zou worden, in zyne gevangenis kwam bezoeken. Men zag hem egter den volgenden morgen met groote bedaardheit te voorschyn komen: geen herdenken aan 't voorledene, geen vooruitzicht op 't toekomende, deden hem, geduurende den geheelen tyd, dat hy naar de galg gevoerd wierdt, het allerminst van houding of gelaat veranderen: en hoewel hy nu op 't punt stond om te sterven, door de handen van een ouden smeeringen vent, die hy voorheenen als een Slagter gekend had, hoorde men hem egter niet meer dan tweemaal, op de kar, vloeken: en hy was zoo volkomen onverschillig in alles wat hem hier na zou mogen gebeuren, dat hy op de Gebeden grootmoedig Amen weigerde te zeggen.

Indien ik, door deeze myne Verdediging, het geschreeuw der Lastertongen stillen kan, en de weereld het waare *Character* van een Speelder leeren kennen — Ik weet geheimen, die men zou kunnen meêdeelen, als my een jong Liefhebber wil opzoeken — in het eerste paar steenen — elk verstaat, wat ik zeggen wil — Ik ben een man van Eer, waarom ik hier myn naam onderzet.

ANTHONY DOBBELSTEEN.